

LO Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D'AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus Dijous 27 de Maig de 1897

Núm. 3.277

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes.	Prs.
a provincies trimestre.	3'60
Extranger y Ultramar.	7
Anuñals, à preus convencionals.	

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en les principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallolé, carrer Jacqueria, 6.
No's retornan los originals encara que no's publicquin.

Centro vitícola del Vallés

Arboricultors, Viticultors y Propietaris en general

Destrucció completa de tots los Insectes paràssits ó vegetals que perturban lo bon desenrotlllo de las Vinyas y Arbres fruyters.

SULFURAL.--Patent Joan Jarrijou.

Destrucció radical del Oldium, Black-Rot, Antracnosis, Piral, Altisa en las vinyas y la Oruga, Negrilla, Cuchs, Polls etc. en los fruyters.

EXIT SEGUR Y GARANTIT.

Demáninse los Prospectos que s'envian gratis, á

VIUDA Y NEBOT DE ANTON DELMAS

DIRECCIÓN GENERAL

Ponent 61

BARCELONA VALENCIA

CASA FUNDADA EN 1860

Representant en la província de Tarragona: DON PERE FABREGAS.--Tarragona.

SUB-DIRECCIÓN

Mar 46

SE RETRATA
TOTS LOS DIAS, FESTIUS Y
LS LABORABLES A P
TICIO.
NOVAS FOTOGRA
FIAS EN CO
LORS.
OPERA tots
LOS DIUMENGES.

TORRES. FOTOGRAFO
Passeig de Mata, 12,
REUS
dias de despalg tots los festius

ab més entusiasme, com més perseguidas son; contesta al insult despectiu ab dignitat y bones rahons, de les que 'n fuig vergonyosament la importància del contrari; contesta á la intriga, que s'ha guanyat la consciència dels descarats de la contraria, i que s'ha obtingut la victòria dels que han de treballar per lo tant lliurement.

Y així veiem que tant com lo despotisme desplega ses brutals energies, més s'espandexen, més rellevants van fense les conquestes de la intel·ligència; son dues forces que s'oponen: la una tira cap á la sublevació y al aniquilament; l'altra val á la persecució. Y aquesta, per fi, guanya victòria.

Per això, no es solament una embranzida del món intel·lectual català cap al camí de la regeneració lo que avui s'opera, sinó que ademés, les corrents regeneradores per ell despertades han ja penetrat per tot arreu, han invadit tots los ordes de la societat.

La Assamblea catalana derrerament celebrada n'es, entre altres, una prova eloquèntissima. Be es veritat que formava part d'ella, d'aquell concurs aplegat á Girona, sense precedent per sa importància en la història actual de les nostres reivindicacions, un considerable número d'homes dedicats y quasi be únichs factors del moviment intel·lectual de nostra terra, però la majoria i quins elements la constitueïm? Industrials y comerciants, hisendats y comparets, negociants y menestrals, una genuina representació de bona part del poble català, dotats sos individuos componets de reputació y de prestigi indubitable en ses respectives poblacions y comarques y fins fora d'ells, però que no viuen pas ni senten molts d'ells, la cultura intel·lectual de certes esferes de les grans ciutats. Y ab tot per lo que 'ls aplega en Assamblea, senten lo mateix uns y altres, se troben identificades llurs aspiracions y aplaudexen ab igual entusiasme 'ls principis que en la Assamblea s'formulen, perque ja s'diu que la Assamblea no fa més que declararlos aquests principis, que no 'ls pot suprimir, ni tan sols variar, puig son essencials á Catalunya, formantne par de la seva existència com son mateix territori.

Per això, la transformació que tant depressa's va operar en l'esperit de la societat catalana, ab tot y tardar tant en iniciarse d'una manera general, es perfectament aplicable. Al cap y al fi, no significa altra cosa que 'l descubriment per part del poble català de la seva ànima nacional, ara sols falta que totes les manifestacions que naturalment se despreneen d'aquesta, les sapigà tenir en consideració y persistir en que sien ateses ab totes ses conseqüències, com es de raho

y justicia. Si deixa de procedir així de bon gràt lo poble català, no tardaré gaire en veure com hi es obligat per sos mateixos enemics.

J. MASPONS y CAMARASA.

SECCIO EXTRANJERA

FRANSA

La comissió parlamentaria de Marina ha acabat la discussió general del projecte del ministre de Marina, relatiu al augment de la flota, així com també la del contra projecte presentat per Mr. Leckroy.

Essent aquest últim una esmena al primer, la discussió del articulat començarà per aquesta, y a qual efecte la comissió ha citat è Mr. Lockroy, preganili que redacti un text precís, que 's discutirà immediatament.

Dels salvadors de les víctimes del incendi del Basar de la Caritat, sols un rebrà la creu de la Legió d'honor y aquest serà probablement lo cotxero Georges, que ja posseeix altra medalla, rebuda per son comportament y bravura.

Ell fou lo qui protegit per lo zorro d'aygua d'una bomba que movia un company seu de las caballerisses de Rothschild, penetrà varias vegades en lo basar, extayent sanas y salvas gran número de personas.

Mr. Hanoteaux, ministre de Negocis Extranjers, estigué à punt recentment, de ser víctima d'un accident de coche.

Maier a intentar-se en lo pont de la Concordia, un cavall d'un tilburi, espantat per lo pas d'un tramvia de vapor y desbocat, fou a topar contra'l cotxe del ministre, rebent aquest una bona contusió.

TURQUIA Y GRECIA

Telegrafian de Constantinopla que Haki-bey, conseller del ministeri de Negocis Extranjers, y Nouri-bey, secretari del mateix departament, han sigut designats pera negociejar la pau.

Se creu que las potencias permetran que Turquia ocipi interinament una part de la Tesalia, fins lo complert pago de la indemnisació que 's convingui.

Las capitulacions no serán abolidas; pero serán modificadas, á fi d'evitar tals abusos, com los passaports donats á súbdits helens que escapan del castic de las autoritats turcas.

Las potencias recomanaran á abduas parts la conveniencia de formar entre si un tractat d'extradicció.

Será consentida la rectificació de fronteras y garantida per las potencias; y en lo que concerneix á la cuantia de la indemnisació pecuniaria, sembla será de setanta milions de franchs.

Telegrafian d'Atenas que no s'ha rebut en aquella capital cap proposició relativa al nombrament d'una comissió internacional inspectora de la Hisenda grega, pero si aquesta proposició 's rebés seria press en consideració per jutjarse'l sol medi d'evitar la reaparició de las irregularitats y complicacions d'avans de la declaració de la guerra.

ITALIA

La Cambra italiana en sa última sessió continua la discussió de la ordre del dia relativa a la cuestió africana.

Després del discurs de Mr. Cavallot, reclamant l'abandon de la Eritrea, foren presentadas varis ordres del dia, essent la que presentaren Mrs. Gallo y Rubini ab lo beneplacit del Gobern.

EGIPT

Telegrafian del Cairo que 'ls inglesos fa temps venen efectuant una campanya secreta pera arribar a fomentar un moviment religiós á Egipte. Per això han sprofitat la suscripció que ha sigut feta en aquell país ab destí al Sultà.

Ultimament un jove estudiant indigena, durant una

representació en lo teatre del Khedive, s'aixecà de son assentí y pronuncià un vehement discurs contra 'is infidels, essent xiulat per mahometans y cristians. Lo gran Consell d' Ulemas expulsà á aquest alumno de la Escola religiosa del Azar.

També publicà després lo Consell una circular invitant á la calma á la població, potantla en guardia contra las excitacions dels enemichs d'Egipte.

CRÒNICA REGIONAL

OBSERVACIONS METEOROLÒGICAS del dia 26 de Maig de 1897

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d'obser-vació	BARÒMETRE aneròide	GRAU d'hu-mitat	PLUJA en 24 hores	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSEr- par-ticular
9 m. 3 t.	748 759	74 77	0'0	5'7	Ras	

HORAS d'obser-vació	TEMPERATURAS			VENTS direcció	NUVOLS classe	can
	Maxima	Minim.	Term. tipo			
9 m. 3 t.	Sol. 60 Sombra 26	42 23	48 23	S. S.	Cumul	0'4 1'4

Pera aquests tardes està anunciat en lo Frontón Reusense lo partit á benefici de la benèfica Associació La Creu Roja y organitzat per la mateixa.

Lo partit serà amenysat per una banda de música militar que vindrà de Tarragona.

Apesar de que no podia ser pitjor lo dia escollit per la citada «Associació», creyém que donal lo fí caritatiu que 's persegueix, tal com lo de destinar lo que's recaudi als fons d'aussili pera 'ls soldats ferits y malits que regressen de las dos guerras, que no deixarà de ser bastanta la concurrencia que hi concorri.

La combinació es la següent:

Chiquito Motrico y Onaïndia, blaus; contra Ciaran y Videgain, blanxs.

Per no haverse reunit suficient número de senyors regidors ahir l' Excm. Ajuntament no va poguer celebrar sessió de primera convocatoria.

Seguint antiga costüm ab motiu de la festivitat del dia d'avui serán molts los vehins d'aquesta ciutat que passaran lo dia al camp.

Suposém que la Autoritat s'encarregará de vigilar

Abir tingoerem lo gust de donar una encaixada ab nostre bon amich En Joseph Ferré Gendre, corresponent de nostra publicació á Tortosa, qui de regrés de la seva excursió pel Priorat passà unes pocs horas en aquesta ciutat.

A les set del vespre sortí per lo trani de Salou á agafar l'expres de Valencia que l'havia de portar á Tortosa, sa ciutat nadina.

Li desitjém que hagi tingut un bon viatge.

Lo solemne acte de la colocació dels retrats del primer missioner apostolich á Amèrica, pare Bernat Boy i del popular compositor don Joseph Anselm Clavé, en la Galeria de Catalans ilustres, tindrà lloc lo dia 30 del actual, á las nou de la nit, en lo Saló de Cent de las Casas Consistorials de Barcelona, llegint las biografias sos respectius autors, lo canonge de Vich don Jaume Collé i don Joseph Rodoreda.

Lo Gobern tenint en compte que ara començan las labors agrícoles, ha resolt aplassar fins que acabin aquellas lo cridament acordat dels reclutas excedents de cupo correspondents al any 1893, pera que aprenquin la instrucció militar, com disposa la llei.

Dias endarrerá el Parlament italià tinguerà ocasió de pendre un acord pera honrar la memoria d'un dels seus membres, lo diputat signore Fratti, mort gloriosament en los camps de batalla de Tessalia lluytant al costat dels grechs per la causa de la civilisació y de la justicia. Varis havian sigut los diputats italians que à las ordres de Garibaldi s'havien allistat en la llegió de voluntaris anant á posar als grechs lo seu concurs material. Un d'ells caygué mort en una acció, y la Cambra italiana li rendí un darrer tribut d'admiració al sapiguer la notícia.

Lo Parlament de Madrid, no ha tingut ocasió de fer cap acte semblant ab tot y que las circumstancies en que Espanya s'obra semblaava que haurien tingut de posarlo en condicions de que encara li fos més fàcil haver de ferlo. Ab tot y sostener Espanya en la actuallitat dues guerras, pera sostenir las quals lo Gobern y per consegüent lo Parlament ha enviat doscents mil homes pero la una y vint y cinch o trenta mil pera l'

altra; ab tot y que tant l'una com l'altra guerra interessan á Espanya d'una manera bastant més decisiva y directa de lo que als italians podia interessar la lluita dels helens contra 'ls turcs; ab tot y haverse constituit batallons de voluntaris y haver estat constantment obertas las filas del exèrcit pera quants, en certas condicions, han volgut entrar á formarne part, no sabém de cap dels quatrecentos cincuenta diputats del Congrés de Madrid que hagi demanat anar á Cuba ni á Luzón, malgrat y que 'ls nou mesos que les Corts han estat tancadas los hi haurian permés anar á demostrar allí l'ardent patriotisme que tant los fa lluir á Madrid, sense faltar per sisó á sos deberes parlamentaris.

No es que creguém que 'ls pares de la pàtria tinquin per missió ó més especial la d'agafar lo fusell y combatre en las trinxeres, que la de vetllar per los assumptos generals y la pacificació dels territoris en guerra per medi dels actes polítichs á això condubents, y que poden realisar precisament ells, que portan la representació del país; pero quan tant se parla de patriotisme no está mal donarne de tant en tant un exemple ben palpable; majorment que desde tant amunt se tracta d'imposar al patriotisme una línia determinada de conducta, y 's nega que 'n tinguin los que desde l'comensament de la guerra l'han cregut desacertada.

Las famosas frases de la guerra ab la guerra y del *último soldado y la última peseta* haurien obtingut molt major relleu si á semblanza de lo fet per alguns diputats italians haguessin preferit alguns dels de Madrid anar á lluytar al costat dels nostres soldats, que limitar-se á cantar las seves glòries; be es veritat que hi ha una mica de diferència de la una cosa á l'altra.

Ab fetxa 19 del actual han sigut firmats los nombraments de las Notarías de Montroig, Cenia y Amposta á favor de don Sabino Caba y Miralbell, don Carles López y Comas y don Primo Lasplazas y Vergés, respectivament.

Los nombraments procedeixen de las últimas oposicions verificadas en lo Colegi d'aquest territori y ocupaven tots los llocs de las ternas.

Segons llegím en los periódichs de Almería, en aquella província ha ocorregut dias passats lo cas curiosíssim de sortejar una dona entre tres germans pera veure *qui havia de casar-se ab ella*.

Es curiós lo procediment: *se sorteja una jove orfa recullida per son oncle, qui desitjant entregarla en matrimoni á un de sos tres fills, procedi al sorteig indicat, tocantli en sort al major d'ells, ab lo qual anirà en breu la orfa al peu dels altars.*

Y molt recomenable pera evitar disgustos en los cassos de competencia entre varis pretendents.

La Recaudació de contribucions avans de donar per acabada la cobrança en lo present mes, ha tingut á be concedir un últim plazo á cual efecte estarà oberta la recaudació los dias 28 y 29 en las horas de, costum.

Llegím en *El Nervion*:

«La huelga dels obrers de Sestao no te trassas d'acabarse.

Los travalls segueixen efectuantse ab operaris de Lujua y Erandio, agens a la Societat de carregadors de Baracaldo y Sestao.

Lo dissapte se presentà a Lujua un grup de vuit huelguistas que anavan armats de garrots ab objecte d'exercir coacció ab los obrers que 's dirigien á Sestao á travallar. A pesar de las amenassas que feren no conseguiren son objecte.

Los forals seguiren la pista dels autors d'aquest fet. Se consigué detenir á tres d'ells, los cuales ingressaren á la presó de Larrinaga.

En los portals d'algunes cases aparegué pègat lo següent pasquí que reproduim íntegro;

«Sídos; no arregla estas coses no las arreglan los fo- rales porque la huelga que banda pide bandera de sangre».

En la recreativa societat «El Alba» s'estan acabant les ensajos per posar-se en escena lo próxim diumenge lo drama en un prolech y tres actes de don Francisco Camprodón, titulat «Flors de un dia».

Avuyá las 4 de la tarde hi haurà tiró de colom y de gallina en lo punt conegut per riera de la Beurada al igual que 'ls demés dies festius.

També n'hi haurà en las platjas de Salou, sortint en lo tren de las 2 y 30 de la tarde. No tinc seguretat en el que 's fa en els altres llocs.

En lo poble de Zalla ha mort de repent un pobre anomenat Joan Griondo, natural de Garagarza (Guipúzcoa), de 57 anys. Feia 27 anys que vivia de la capita y 's presentava sempre en pobles d'aquella província molt estripat y miserabile, caminant apoyat en una crosa. Pero al recullir son cadáver s'ha vist que no sufría cap lessió en las camas, sino que la coixera era fingida pera excitar la compassió: y lo que es més notable, se trobaren en sos vestits prop de 13,000 pesetas en bitllets del Bénc y algunas monedes en or. Lo pobre no deixa mes hereus que una neboda que viu á Mondóñedo.

Cervesa adulterada.—Lo comers sens conciencia, més extés de lo que 's creu, ha lograt ja que no pugui prendres cap article sens lo temor de que estigui adulterat ab substàncies que poden ser nocives á la salut. Tots sabém que avuy lo café se fabrica, y que en las grans ciutats lo ví que 's beu pocas vegades es vi; dorchs era toca 'l torn á la cervesa.

Los fabricants y expendedors de cervesa de Bèlgica han abusat de tal modo de la sacarina, que l'ministre d'Agricultura ha tingut que dirigir á las Administracions comunals molt severas instruccions sobre la adició de la sacarina en la cervesa.

Desde primer d'aquest mes ha quedat prohibit afigir á las cerveses destinades á la venta altres substàncies que no sian los sucre propiament dits, pera endulzar dita beguda.

Mentre las prohibicions que dictan los ministres belgas resultin més eficaces que las dictadas per los ministres espanyols!...

La malva comú.—Està criada á ocupar en lo món industrial un puesto important la fibra que s'estreu del maíz de la malva comú, no sols per la facilitat de sa explotació, sino per las excepcionals condicions de resistència que ofereix aquesta obra.

Es sapigut que aquesta planta silvestre creix vigorosa en tots los climes, propagantse, ab gran facilitat. Ofereix, ademés, la important ventatja de son gran rendiment en fibra, que s'estima en més d'un 40 per 100, essent sa extracció facilissima per lo coneigt sistema de maceració.

Si s'generalisés lo cultiu d'aquesta planta resultaria la fibra més econòmica que 's coneix, tenint ademés la ventatja de poguer ser aprofitada per diversos usos industrials.

S'assegura que es aquesta fibra inmillorable pera la fabricació del teixit d'arpillera, en qual empleo sols ja 's consumirian grans cantitats d'aquesta fibra.

Sabém que en algunes comarcas italiannes s'ha emprès ja en gran lo cultiu de la malva comú, ab lo propòsit d'aprofitarla industrialment.

Lo recaudat en lo dia d'ahir en la Administració de Consums per diferentas espècies, puja la cantitat de pesetas 809'07.

PEDALEJANT

Seguim á lo d'ahir.

En una de las meves excursions en... *ferrocarril*, que no sempre hem d'anar assentats al *sillín* de la bicicleta, à la capital del Principat, y trobantme en lo local de la «Lliga Catalanista», vaig esser sorpres en una molt grata visita que 'm va proporcionar lo plaher de donar una encaixada ab l'amich y company en Robert M. Grañén, qui à sa vegada 's convertí en cicerone meu pera accompanyarme á la societat ciclista «El Peda», recent formada, de la que 'es fundador, y que acaba d'inaugurarse oficialment en aquest mateix mes, al dia primer.

Va tenir lo Sr. Grañén lo mal gust (y que 'm dispenso) de presentarme á sos consocis, com á *chico de la prensa*, lo qui m' obligà á oferir que en alguns de mos articlets parlaría de «El Pedal» y fins avuy (d'això fa prop tres mesos) no pago aquella penyora y encara per que en carta que vaig rebre en lo correu de diumenge, se 'm comunicava la inauguració de «El Pedal» y 'ls noms dels ciclistas que forman la Junta Directiva.

No es donchs, á mon parer, inopportú lo present articlet; y no ho es, perque si en *Lo SOMATENT* hi ha algun lector que 'm llegeixi (que ho dupto) comprenderà que d'ell, los ciclistas reusençhs dividits en dos societats, ne poden tenire profitoses ensenyansas y fins m' atreviria á dir que en un dels extrems podrían copiar d'aquells companys barcelonins, aixecant en un dels angles del Velòdrome lo *Xalet* que á continuació ressenyem. *El Pedal* ocupa la planta baixa d'un hermos y elegant *Xalet* aixecat en un espayós solar del carrer de Casanova que fa xantrá en lo de Consell de Cent,

GUIA DEL PASSATJER

SERVEI DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona 5'04 m. correo (per Villanova y Vilafranca) 1.1., 2.1. y tercera.
8'56 m. expres, primera y segunda dimars, dijous y dissaptes, (per Vilanova).

12'11 t. mercancías, segona y tercera.
14'57 t. correo (per Vilanova.)

De Barcelona á Reus 5'25 m. (per Vilafranca).
9'46 m. (per Vilanova).
15'8 t. per id.
7'39 t. expres (dimars, dijous y dissaptes).

De Mora á Reus 9'33 m. — 1'04 t. — 3'10 t. — 7'19 y 9'57 nit.

De Reus á Mora 4'21 m. — 8'00 m. — 12'08 t. — 6'04 t. — 7'36 n.

De Reus á Tarragona 8'30 m. — 9'47 m. — 2 t. — 7'04 t.

De Tarragona á Reus 7'30 m. — 12'25 t. — 4'30 t. — 8'20 n.

De Reus á Lleida

8'10 m. — 5'23 t.

De Lleida á Reus

5'50 m. — 3'50 t.

De Reus á Vimbodi

1'28 t. cotxes de 2.1. y 3.1.

De Vimbodi á Reus

9'53 m. cotxes de 2.1. y 3.1.

De Tarragona á Valencia

9'30 m. y 11'30 n.

De Valencia á Tarragona

14'1 m. y 6'30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d'arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona,	8'30 m.
De Barcelona (per Tarragona)	8'30 m.
De id. directe	10'30 t.
De id. id.	1'30 t.